

Tammikuun 2020 vesilintulaskennat — yhteenveto

Mauri Leivo

Tammikuun ensimmäisellä viikolla (1.–7.1.2020) laskettiin PSLYn alueella vesilintuja osana koko Suomen ja Euroopan kattavaa talvehtivien vesilintujen kartoitusta.

Toimin itse PSLYn osalta laskentojen koordinoijana ja yhteyshenkilönä, ja esittelen tässä lyhyesti laskentojen tulokset. Laajempi yhteenveto tulee vuoden päästä Corvus-lehteen, jossa tuloksia verrataan myös muun Suomen ja Euroopan tietoihin sekä tammikuun 2016 laskentoihin.

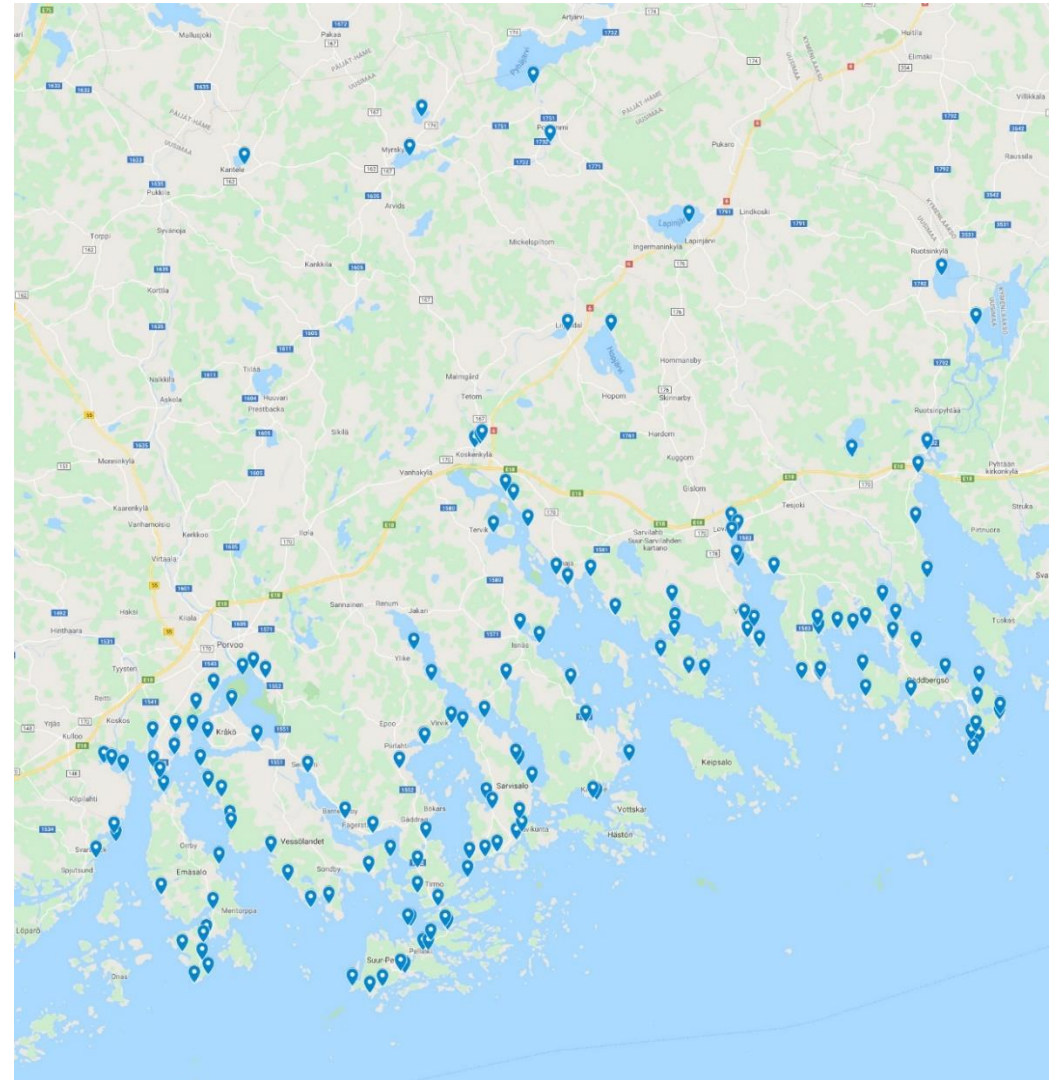

Kuva 1. Parvi laulujoutsenia jäi odottelemaan talven tuloa Po Koddervikenille.

Laskentojen toteutus

PSLYn alue saatiin laskettua todella kattavasti, eikä mitään mainittavampia puutealueita jäänyt.

Kaikkiaan 29 laskijaa ilmoitti havaintojaan 150 laskentapistestä (kartta 1), mitä voidaan pitää loistavana suorituksena.

Kartta 1. Vesilintujen laskentapistet PSLYn alueella 1.-7.1.2020.

Innokkaimmat laskijat ilmoittivat Tiiraan kymmeniä, jopa lähes 200 havaintoriviä (taulukko 1). Hyvään laskentaintoon vaikutti varmasti PSLYn järjestämä aktiivinen laskentojen koordinointi. Corvus-verkossa tiedotettiin laskennoista moneen kertaan, ja kotisivuille laitettiin tarkat osallistumisohjeet. Lisäksi laskijat saivat päivittäin kannustusta ja palautetta mm. tilannetiedotusten ja laskentapistekarttojen muodossa. Viimeksi mainituista näki hyvin, missä oli jo laskettu ja mihin kaivattiin vielä laskijoita.

Havainnoitsija	Tiira-havaintorivien lukumäärä
Mauri Leivo	198
Jyrki Lehto	100
Matti Seppä	75
Antti Marjokorpi	72
Reijo Hytönen	69
Miikka Leinonen	55
Torbjörn West	44
Jari Lehtinen	43
Juha Tuomaala	41

Taulukko 1. Eniten vesilintuhavaintoja (yli 40) tehneet havainnoitsijat.

Olosuhteet ja sää laskennan aikana

Merialueilla vedet pysyivät sulina läpi laskentajakson, siitä piti huolen tammikuun alun leuto, tuulinen jakso. Vain yhtenä jakson päivänä (5.1.) oli pakkasta (-6°C). Maa oli lumeton 6.1. asti, jolloin aamuyö toi tullessaan 3–4 sentin lumikerroksen. Sekin sulii pois päivässä.

Järvet ja merenlahtien perukat ehtivät sitä vastoin pääosin jäätyä joulukuun lopun pakkaspäivinä.

Lännenpuoleista tuulta piisasi vähän liiaksikin, merellä oli vähintään 10 m/s koko ensimmäisen viikon, mikä rajoitti vesilintujen näkymistä ulkomerellä. Sisempänä tuuli ei haitannut laskentaa oikeastaan kuin yhtenä päivänä (3.1.).

Laskentojen tulokset

Leudon sään ansiosta karaistuneimpia vesilintuja — kyhmy- ja laulujoutsen, sinisorsa, telkkä sekä isokoskelo — oli jäänyt runsain määrin odottelemaan kunnon talven tuloa. Niitä näkyi ympäri PSLYn aluetta pikkuparvissa, joskus isoissakin. Kaikkiaan laskennoissa tehtiin yli 900 havaintoa 18 vesilintulajista ja yli 6000 yksilöstä (taulukko 2, taulukossa käytettyjen osa-alueiden rajat kartoissa 2 ja 3).

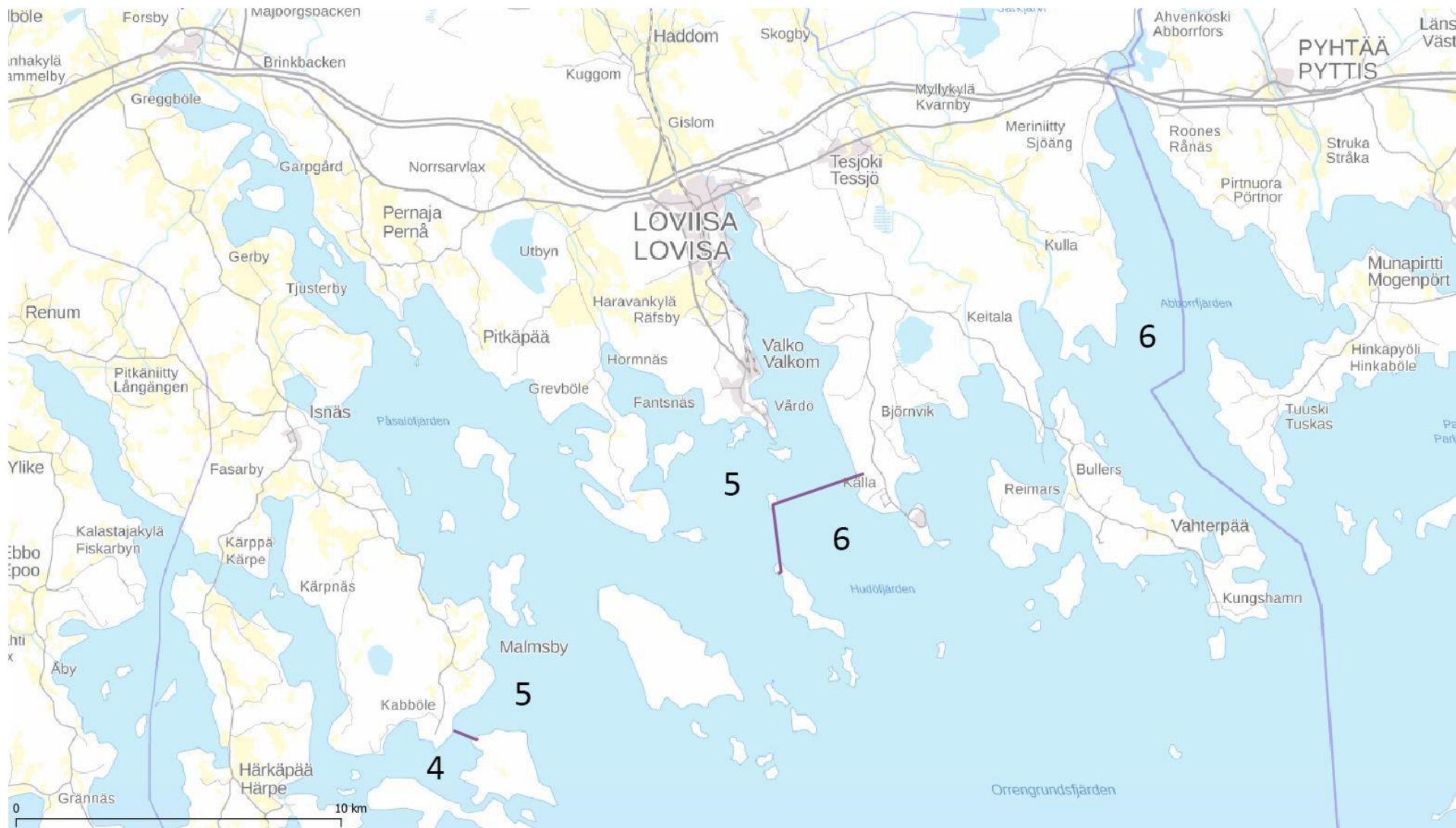
Taulukko 2. Vesilintulaskennoissa havaittujen lajien kokonaisyksilömäärät (paikalliset, muuttavat ja yhteismäärät). Lisäksi paikallisten määrät osa-alueittain ja kunnittain eriteltyinä.

				1. Porvoo ulkosaaristo	2. Porvoo sisäsaaristo	3. Porvoo sisälahdet	4. Porvoon itäosat - Loviisan länsiosat	5. Loviisan luoteisosat	6. Loviisan itäosat	7. Sisämaa	Kunnittaiset yhteismäärät					
	yhteensä paikallisia	yhteensä muuttavia	yhteensä paikallisia ja muuttavia	PellinkiUlko- EmäsaloUlko- saaristo	EmäsaloSisä- Sondby- PellinkiSisä-Tirno	Sillvik- Emäsalonselkä- Haikkonselkä- Porvoonjoen- suisto-Seitlahti (Grännäsiin asti)	Pieni Pernajanlahti- Piirilahti- Sarvisalo- Kabböle	Pernajanlahti- Malmby-Valko- Loviisanlahti	Hästholmen- Vahterpää- Ahvenkosken- lahti		Porvoo	Loviisa	Lapinjärvi	Askola	Pukkila	Myrskylä
Kyhmyjoutsen	787	0	787	63	91	266	100	164	103	0	439	348	0	0	0	0
Laulujoutsen	292	77	369	7	6	63	18	77	9	112	76	203	8	0	0	0
Merihanhi	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Kanadanhanhi	83	0	83	0	0	83	0	0	0	0	83	0	0	0	0	0
Sinisorsa	849	0	849	25	7	340	15	420	31	11	372	477	0	0	0	0
Tukkasotka	129	0	129	0	4	39	9	51	26	0	43	86	0	0	0	0
Lapasotka	4	0	4	0	0	0	1	2	1	0	0	4	0	0	0	0
Alli	280	3	283	280	0	0	0	0	0	0	280	0	0	0	0	0
Mustalintu	2	0	2	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0
Pilkkasiipi	13	3	16	7	1	0	0	4	1	0	8	5	0	0	0	0
Uivelo	41	0	41	0	0	17	0	20	4	0	17	24	0	0	0	0
Telkkä	402	1	403	30	68	27	95	64	117	1	125	277	0	0	0	0
Tukkakoskelo	25	20	45	25	0	0	0	0	0	0	25	0	0	0	0	0
Isokoskelo	2980	6	2986	51	475	182	1020	1000	198	54	1654	1326	0	0	0	0
Kaakkuri	2	9	11	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Kuikka	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kuikkalaji	0	8	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Merimetso	30	2	32	2	0	1	0	0	27	0	3	27	0	0	0	0
Ruokki	6	31	37	6	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0
Riskilä	8	0	8	8	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	5934	161	6095	507	652	1019	1258	1803	517	178	3143	2778	8	0	0	0

Taulukko2. Yhteenveto 1.-7.1.2020 vesilintulaskentojen tuloksista.

Kartta 2. Vesilintulaskentojen osa-alueiden 1–5 rajat PSLYn alueella 1.-7.1.2020.

Kartta 3. Vesilintulaskentojen osa-alueiden 4–6 rajat PSLyn alueella 1.-7.1.2020.

Selvästi runsain laji oli isokoskelo, jonka kokonaismäärä kattoi liki puolet koko vesilintupotista. Montaa sellaista laskentapistettä ei ollut, mistä isokoskeloa ei olisi havaittu. Kyhmyjoutsenia ja sinisorsia havaittiin niitäkin lähemmäs tuhat, laulujoutsenia ja telkkiä useampi sata. Harvinaisinta lajistoa edustivat merihanhi (1 yksilö), mustalintu (2), pilkkasiipi (13), kaakkuri (2) sekä ruokkilinnut (ruokki 6, riskilä 8). Kuikasta tehtiin yksi muuttohavainto, jonka lisäksi nähtiin muutolla 8 *Gavia* sp:tä.

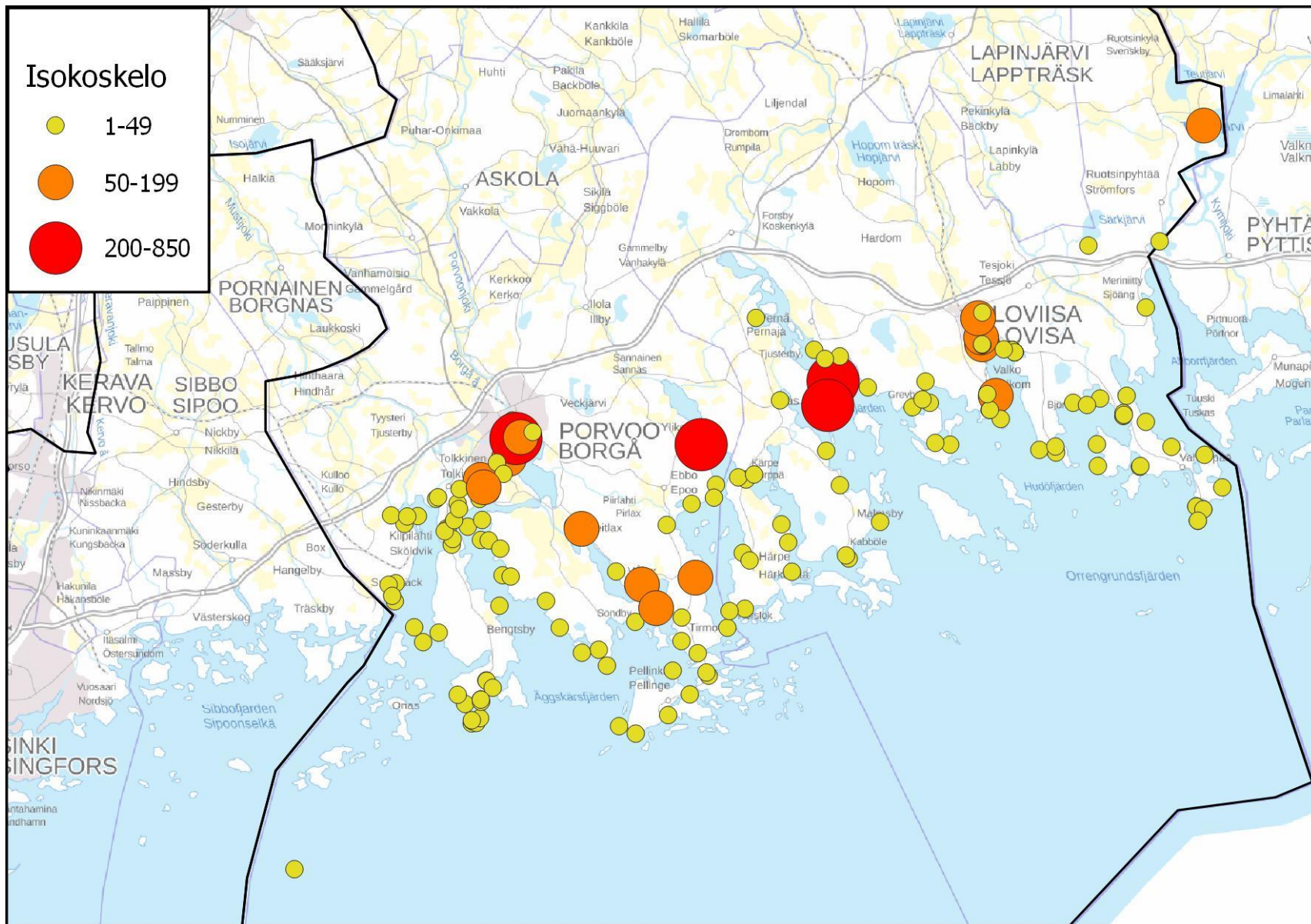
Lintujen alueellinen jakautuminen

Eniten vesilintuja nähtiin sisäsaariston merenlahdilla, jossa oli eniten niille sopivia matalan veden ruokailupaikkoja (osa-alue 3, taulukko 2).

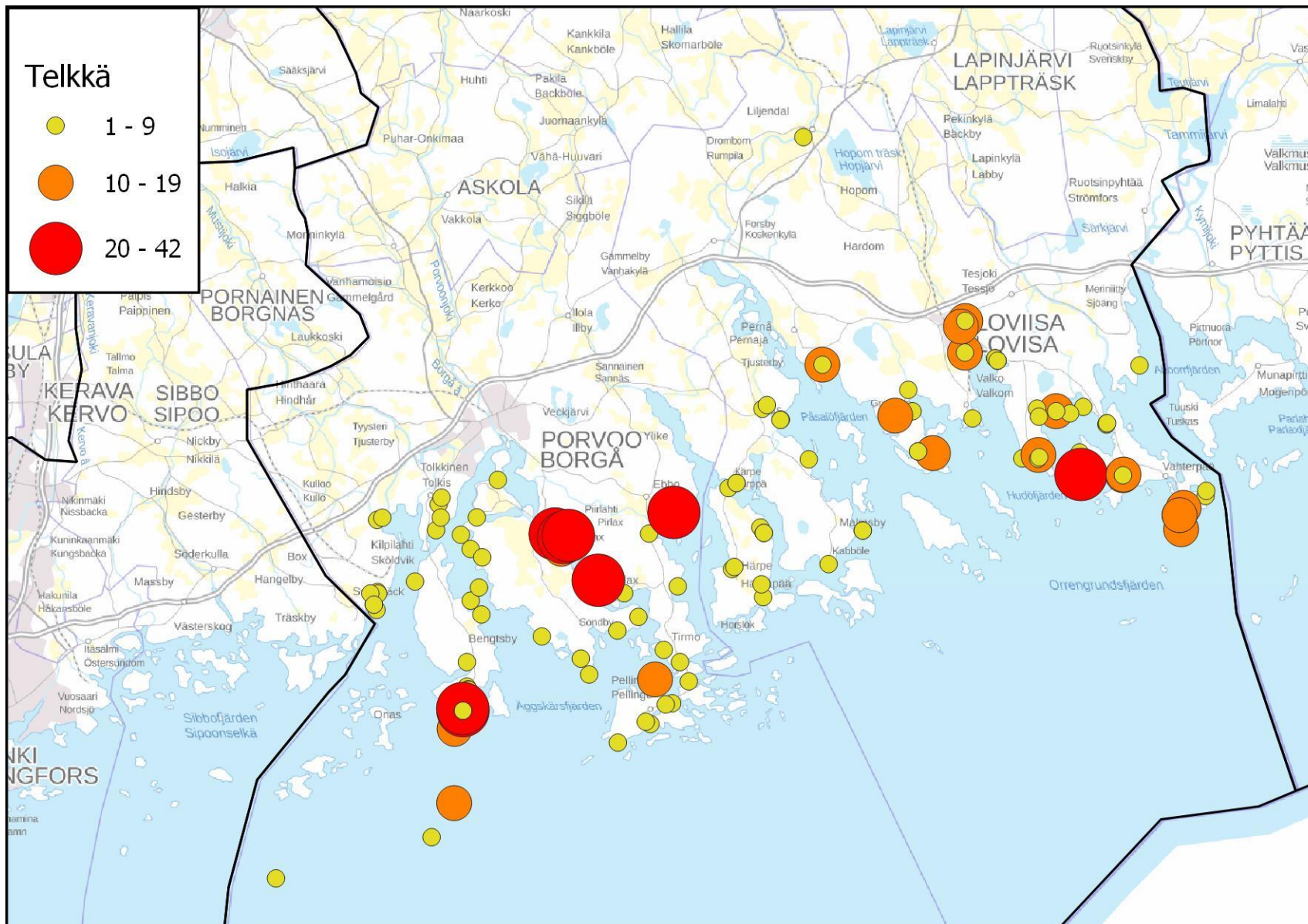
Kyhmyjoutsenen, telkän ja isokoskelon esiintyminen painottui selvästi enemmän saaristoon kuin laulujoutsenen, sinisorsan ja tukkasotkan, jotka keskittyivät merenlahdille. Laulujoutsenia tavattiin muita lajeja enemmän myös sisämaassa (kartat 4–9).

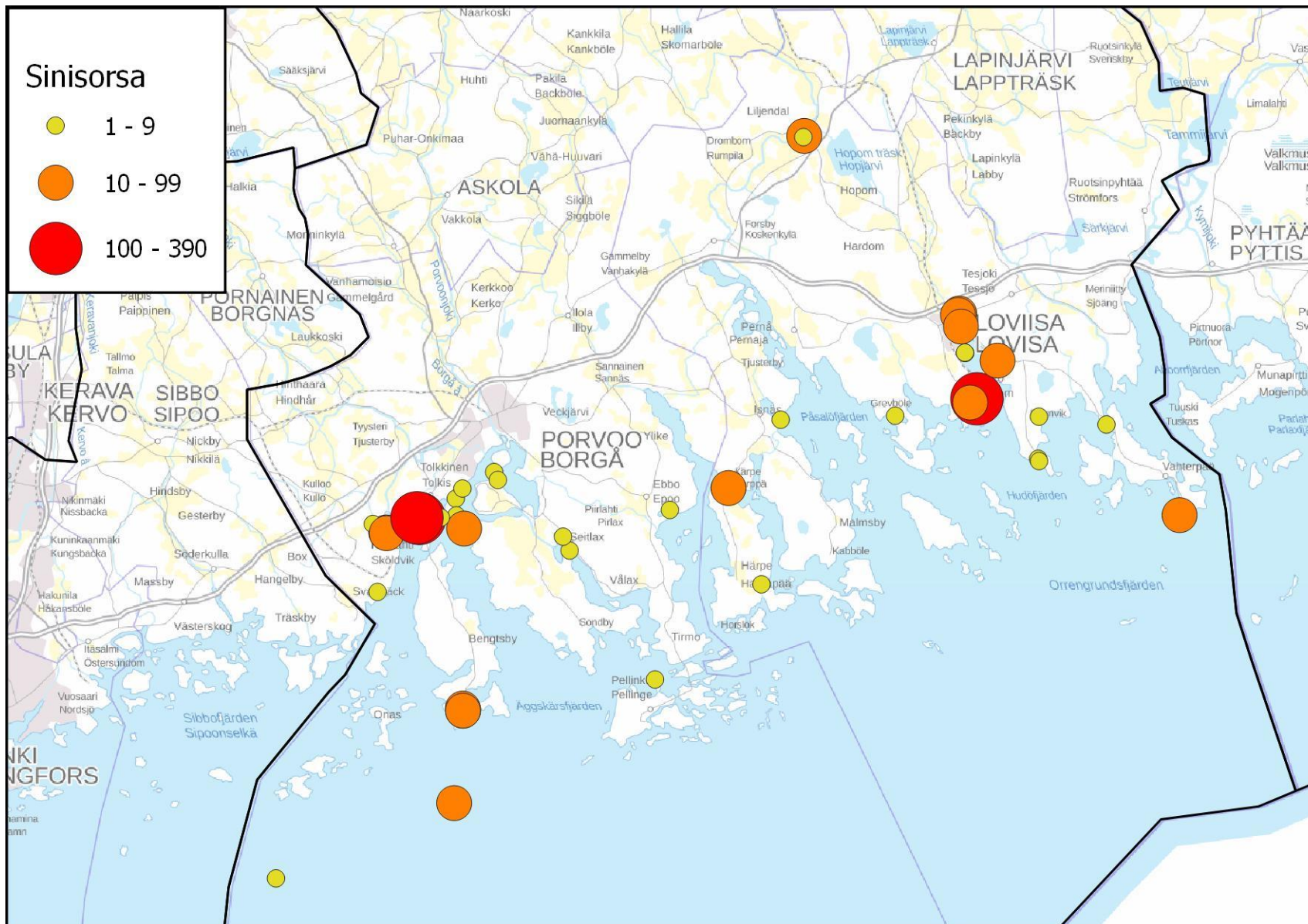
Kuva 2. Isokoskelo oli ylivoimaisesti runsain laji PSLYn vesilintulaskennoissa.

Kartta 4. Tiiraan ilmoitettujen isokoskeloiden havaintopaikat sekä yksilömäärät kolmessa eri runsausluokassa PSLYn alueella 1.-7.1.2020.

Kartta 6. Tiiraan ilmoitettujen telkkien havaintopaikat sekä yksilömäärät kolmessa eri runsausluokassa PSLYn alueella 1.-7.1.2020.

Kartta 7. Tiiraan ilmoitettujen sinisorsien havaintopaikat sekä yksilömäärät kolmessa eri runsausluokassa PSLYn alueella 1.-7.1.2020.

Ulkosaaristossa nähtiin enemmän vain alleja, joiden lisäksi siellä havaittiin monia erikoisuuksia, kuten kuikka- ja ruokkilintuja sekä tukkakoskeloita, joita ei muualla nähty. Useimmille vesilinnuille ulkosaariston vedet ovat liian syviä ja olosuhteet liian merellisiä ja karuja.

Sisämaan osaksi jäivät jäätyneet järvenkannet, joiden lisäksi siellä todettiin alle 200 vesilintua. Kokonaan sisämaassa sijaitsevista kunnista vain Lapinjärvellä havaittiin jokunen (8) vesilintu, muissa (As, Pu, My) pyöreä nolla.

Porvoossa nähtiin n. 10 % enemmän vesilintuja kuin Loviisassa (taulukko 2), mutta kummassakin liikuttiin mukavasti 3000 linnun paikkeilla. Yksittäisistä osa-alueista kaikkein eniten vesilintuja (runsas 1800) havaittiin Loviisan luoteisosassa (osa-alue 5, taulukko 2), jossa sijaitsee yksi vessujen talvisista kiintopisteistä, Valkon–Loviisanlahden alue satoine sinisorsineen ja koskeloineen.

Laulujoutsenia, telkkiä ja merimetsoja nähtiin Loviisassa selvästi enemmän kuin Porvoossa, jossa puolestaan hieman enemmän kyhmyjoutsenia ja isokoskeloita. Porvoo kuittasi laskentojen kaikki kanadanhanhet, tukkakoskelot, kuikka- ja ruokkilinnut, Loviisa lapasotkat.

Kiitos vielä kerran kaikille tämänkertaiseen laskentaan osallistuneille! He olivat: Kaj Ekholm, Rolf Friberg, Reijo Hytönen, Arto Juvonen, Pekka Kuivalainen, Timo Lehesvirta, Jari Lehtinen, Teemu Lehtiniemi, Jyrki Lehto, Miikka Leinonen, Mauri Leivo, Torbjörn Malmström, Antti Marjokorpi, Nette Meriluoto, Tiina Mäkelä, Timo Othman, Heikki Pakkala, Heikki Parri, Seppo Sarvanne, Matti Seppä, Veronica Strömberg, Juha Tuomaala, Petri Vainio, Peter von Bagh, Ari Vuorio, Markku Wallin, Torbjörn West, Calle Wiksten sekä Lars Wiksten.

Tero Toivanen Birdlifesta teki lajikartat. Kiitos!